

Školní preventivní program

Arcibiskupské gymnázium

Školní rok: 2022/2023

Školní preventivní program

1. Základní údaje o škole

Název a adresa školy, pro kterou platí tento ŠPP	Arcibiskupské gymnázium, Korunní 586/2, 120 00 Praha2
Jméno a příjmení ředitele	PhDr. Mgr. Ondřej Mrzílek, MBA
Telefon na ředitele	224 251 877
E-mail na ředitele	mrzilek@arcig.cz

Jméno školního metodika prevence	Mgr. Tereza Dvořáková		
Telefon	-		
E-mail	dvorakova@arcig.cz		
Specializační studium	Ano	studium od 5/ 2022	Ne
Realizátor vzdělávání	Magdaléna s.r.o.		

Jméno výchovného poradce	Mgr. Tomáš Pešek		
Telefon	226 211 222		
E-mail	pesek@arcig.cz		
Specializační studium	Ano	Studium hotovo	Ne
Realizátor vzdělávání	Filosofická fakulta, UK		

Jméno školního psychologa	Mgr. Dita Kramářová		
Telefon	-		
E-mail	kramarova@arcig.cz		

	Počet tříd	Počet žáků/studentů	Počet ped. pracovníků
ZŠ – I. stupeň	-	-	-
ZŠ – II. stupeň	-	-	-
Víceleté gymnázium	17	522	71
4leté gymnázium	-	-	-
SŠ – ostatní	-	-	-
Celkem pedagogů na škole			71

2. Stručná analýza situace

Výuka na Arcibiskupském gymnáziu probíhá v 17 třídách (osm ročníků, prima až oktáva, v každém ročníku dvě paralelní třídy, v primě tři paralelní třídy). V každé třídě studuje přibližně 30 žáků, celkový počet žáků školy kolísá kolem 520. Někteří pocházejí z jejího blízkého okolí, mnozí však dojíždějí z celé Prahy či jejího okolí. Jejich jednotlícím rysem je kladný postoj ke křesťanství – ať už v podobě praktikované víry, nebo respektování křesťanských hodnot.

Budova školy je umístěna v centru města. Má 6 nadzemních pater s třídami a 2 suterény se 3 tělocvičnami a aulou. Kromě školního vyučování zde působí také školní klub a dům dětí a mládeže při AG, který nabízí žákům nižšího i vyššího gymnázia množství nepovinných předmětů a volnočasových kroužků.

Prevence rizikového chování a sociálně patologických jevů se prolíná několika dokumenty: školní řád, ŠVP, koncepce rozvoje školy a ŠPP. Školní řád upravuje témata jako prevence záškoláctví, mezilidské vztahy (mezi učiteli a žáky a mezi žáky navzájem), opatření proti výskytu OPL (omamné a psychotropní látky) ve škole apod. V učivu a výstupech jednotlivých předmětů jsou to především ČJL a CJ (komunikace), OV a ZSV (osobní a duševní hygiena, rodinná a občanská výchova, oblast sociálně-právní), IVT (komunikace, práce s internetem), D (oblast občanská), B, TV (zdravý životní styl, biologie člověka, výživa a pohybové aktivity), NN (etika, ochrana života), ale i v dalších předmětech. ŠPP pak doplňuje vlastní aktivity školy a témata spadající do výuky jednotlivých předmětů spoluprací s dalšími organizacemi.

Významnou roli hrají v prevenci rizikového chování třídnické hodiny, které jsou součástí základního rozvrhu všech ročníků nižšího gymnázia (primy, sekundy, tercie, kvarty). V rámci třídnických hodin se daří podporovat osobnostně-sociální růst žáků, budovat pozitivní klima třídního kolektivu a včasné identifikovat prvotní známky nežádoucího chování.

Neopominutelnou součástí preventivních aktivit je také duchovní program školy, který je nabízen všem zájemcům z řad žáků i učitelů.

Ve škole působí preventivní tým, který tvoří výchovný poradce (výchovné poradenství), školní metodik prevence (prevence rizikového chování), školní psycholog a školní kaplan (duchovní aktivity). V případě potřeby se mohou žáci obracet na třídního učitele, na výchovného poradce nebo školního metodika prevence, případně jakéhokoliv člena výchovného týmu.

Škola dále spolupracuje s dalšími organizacemi. Jsou jimi především Křesťanská pedagogicko-psychologická poradna, Nezisková organizace Jules a Jim, Pedagogicko-psychologická poradna pro Prahu 1, 2 a 4, dále Člověk v tísni a další.

3. Stanovení cílů ŠPP

Cíl:	Podpora pozitivních vztahů mezi žáky
Ukazatele dosažení cíle:	<ul style="list-style-type: none"> • pokles množství projevů agresivního chování • zlepšení atmosféry ve třídě (vnímané žáky a pedagogy)
Zdůvodnění cíle:	Pozitivní vztahy mezi žáky patří dlouhodobě k přednostem školy, v posledních letech však narůstá množství agresivního chování, zvláště na nižším gymnáziu. Tímto chceme vytvořit bezpečné prostředí pro kvalitní vzdělávání. Chceme proto cíleně pečovat o dobré vztahy mezi žáky a podporovat je.
Návaznost na dlouhodobé cíle školy	Žák chce a umí spolupracovat s ostatními i se sebou, umí se prosadit, chce a umí se vyjadřovat

Cíl:	Zvyšování studijní motivace žáků
Ukazatele dosažení cíle:	<ul style="list-style-type: none"> • pozitivní atmosféra při vyučování • studijní průměr třídy do 2,00
Zdůvodnění cíle:	Zájem žáků o vzdělávání a studium považujeme vedle pozitivních vztahů v kolektivu za klíčový faktor prevence nežádoucího chování žáků. Funkční motivace vede k lepším studijním výsledkům, tudíž je nižší pravděpodobnost předčasného ukončení docházky a školního neúspěchu. Pokud se žáci spolu cítí dobře a společně dosahují studijních cílů, nevyhledávají kvůli pocitu neúspěchu náhradní negativní cíle v podobě nežádoucího rizikového chování.
Návaznost na dlouhodobé cíle školy	Žák se umí a chce učit, po celý život

Cíl:	Rozvíjení povědomí o příčinách a následcích rizikového chování
Ukazatele dosažení cíle:	<ul style="list-style-type: none"> • žáci znají základní informace o různých typech rizikového chování • žáci vědí, kam se obrátit v případě, že budou potřebovat pomoci s následky nebo projevy rizikového chování • žáci vědí, jak rizikovému chování nejen předcházet, ale jak nalézat zdravou alternativu trávení volného času
Zdůvodnění cíle:	Období puberty a větší volnost s přibývajícím věkem může vést k experimentům s návykovými látkami. Povědomí o různých typech rizikového chování a jak mu předcházet, také považujeme za základní znalosti, které by studenti měli po odchodu ze školy mít. Prevence rizikového chování v neposlední řadě vede k lepšímu klimatu školy a jednotlivých tříd.
Návaznost na dlouhodobé cíle školy	Žák chce a umí spolupracovat s ostatními i se sebou, chápe cenu a smysl dobrých zákonů

V případě potřeby bude výčet cílů doplněn.

4. Skladba aktivit ŠPP pro jednotlivé cílové skupiny

a) Pedagogové

Název a odborné zaměření vzdělávání	VYTVÁŘENÍ A POSILOVÁNÍ TŘÍDNÍHO KOLEKTIVU
Stručná charakteristika	Podpora třídního kolektivu v různých fázích vývoje skupiny, efektivní práce se třídou v rámci třídnických hodin, práce s rodiči, řešení problematických a krizových situací.
Realizátor/lektor	KŘESŤANSKÁ PEDAGOGICKO-PSYCHOLOGICKÁ PORADNA
Počet proškolených pedagogů	2
Počet hodin	16
Termín konání	v průběhu roku 2022 - 23

Název a odborné zaměření vzdělávání	SOCIOMETRIE A JEJÍ VYUŽITÍ V PRÁCI SE TŘÍDOU
Stručná charakteristika	Zadání, vyhodnocení, interpretace a následná práce s dotazníkem B3-U.
Realizátor/lektor	KŘESŤANSKÁ PEDAGOGICKO-PSYCHOLOGICKÁ PORADNA
Počet proškolených pedagogů	2
Počet hodin	4
Termín konání	jaro 2023

Název a odborné zaměření vzdělávání	SUPERVIZE PREVENTIVNÍHO TÝMU
Stručná charakteristika	Supervize
Realizátor/lektor	PHDR. JARMILA ČIERNÁ
Počet proškolených pedagogů	5
Počet hodin	2 HOD. ZA MĚSÍC
Termín konání	průběžně

Název a odborné zaměření vzdělávání	PSYCHICKÁ ONEMOCNĚNÍ U STUDENTŮ
Stručná charakteristika	Přednáška o psychických obtížích u studentů a neúčinnější spolupráci s nimi a rodiči
Realizátor/lektor	MGR. DITA KRAMÁŘOVÁ
Počet proškolených pedagogů	DLE ZÁJMU
Počet hodin	2 HOD.
Termín konání	zima - jaro 2023

Název a odborné zaměření vzdělávání	SUPERVIZE PRO VYUČUJÍCÍ
Stručná charakteristika	Supervize
Realizátor/lektor	PEDAGOGICKO-PSYCHOLOGICKÁ PORADNA PRO PRAHU 1, 2 A 4
Počet proškolených pedagogů	DLE ZÁJMU
Počet hodin	2 HOD. ZA MĚSÍC
Termín konání	průběžně

Název a odborné zaměření vzdělávání	MEDIACE VE ŠKOLE
Stručná charakteristika	Supervize pro učitele zapojené do mediace ve škole
Realizátor/lektor	MGR. EVA RŮTOVÁ
Počet proškolených pedagogů	9
Počet hodin	2 HOD. ZA DVA MĚSÍCE
Termín konání	průběžně

b) Žáci

Tematické bloky ve výuce, zaměřené na prevenci rizikového chování

Ročník	Předmět	Vzdělávací oblast	Témata
Prima	OV	člověk a společnost	Člověk, mezilidské vztahy
Prima	ČJ	jazyk a jazyková komunikace	Typy komunikace a jejich vhodnost
Sekunda	BI	člověk a příroda	Puberta, dospívání, sexuální život,
Sekunda	BI	člověk a příroda	Zdravý životní styl a návykové látky
Sekunda	BI	člověk a příroda	Vzájemná tolerance různých ras
Sekunda	ČJ	jazyk a jazyková komunikace	Manipulativní komunikace
Sekunda	OV	člověk a společnost	Závislosti
Sekunda	OV	člověk a společnost	Šikana a kyberšikana
Sekunda	OV	člověk a společnost	Sexualita jako součást formování osobnosti
Sekunda	OV	člověk a společnost	Poruchy příjmu potravy
Tercie	IVT	člověk a inf. a kom. technologie	Možnosti webu – fora, chaty, ...
Tercie	OV	člověk a společnost	Rodina
Tercie	D	člověk a společnost	Rasismus, třídní boj, komunismus, fašismus
Kvarta	NN	průř. téma náboženství	Etika, Ochrana života
Kvarta	NN	průř. téma náboženství	Sexualita a její oblasti
Kvarta	NN	průř. téma náboženství	Manželství

Kvinta	NN	průř. téma náboženství	Sekty a nové náboženské směry
Sexta	BI	člověk a příroda	Rozmnožování člověka, těhotenství, porod, mateřství
Sexta	NJ	jazyk a jazyková komunikace	Šikana, agresivita, násilí
Septima	ZSV	člověk a společnost	Sebepojetí, sebepoznání, sebeúcta
Septima	ZSV	člověk a společnost	Duševní zdraví, duševní poruchy, psychohygiena
Septima	NJ	jazyk a jazyková komunikace	Závislosti, jejich vznik a rozvoj
Septima	ZSV	člověk a společnost	Nezaměstnanost, kriminalita, extremismus
Oktáva	NN	průř. téma náboženství	Manželství
Oktáva	ZSV	člověk a společnost	Poruchy příjmu potravy

Nespecifická prevence

Název programu	Adaptační kurz pro žáky prim
Typ programu	Adaptační výjezd
Stručná charakteristika programu	Adaptační výjezd je zaměřen na seznámení žáků mezi sebou a s jejich třídním učitelem, navázání kamarádských vztahů mezi nimi a základní seznámení se školou a zaměřením ŠVP.
Realizátor	preventivní tým
Cílová skupina	Žáci prim
Počet žáků v programu	90
Počet hodin programu	Každá prima 3 dny
Návaznost programu na cíle ŠPP	Podpora pozitivních vztahů mezi žáky
Ukazatele úspěšnosti	<ul style="list-style-type: none">• Vytvoření kamarádských vztahů mezi žáky• Vytvoření kladné atmosféry ve třídě
Termín	1. A 5.-7. 9. 2022, 1. B 7.-9. 9. 2022, 1.C 12.-14.9. 2022
Zodpovědná osoba	Mgr. Tereza Dvořáková

Název programu	Adaptační kurz pro žáky kvint
Typ programu	Adaptační výjezd
Stručná charakteristika programu	Adaptační výjezd je zaměřen na stmelení kolektivu, případné seznámení s novým třídním učitelem a na mentální přechod na vyšší gymnázium.
Realizátor	preventivní tým
Cílová skupina	Žáci kvint
Počet žáků v programu	64
Počet hodin programu	Každá kvinta 2 dny
Návaznost programu na cíle ŠPP	Podpora pozitivních vztahů mezi žáky
Ukazatele úspěšnosti	<ul style="list-style-type: none">• Utužení kamarádských vztahů mezi žáky• Vytvoření kladné atmosféry ve třídě
Termín	5.A 19.- 20. 9. 2022, 5.B 20. -21. 9. 2022

Zodpovědná osoba	P. Hyacint Petr Ullman
-------------------------	------------------------

Název programu	Třídnické hodiny
Typ programu	Třídnické hodiny ve škole
Stručná charakteristika programu	Třídnické hodiny jsou povinné pro všechny žáky nižšího gymnázia a jsou určeny k posílení pozitivních vztahů ve třídě a mezi třídním učitelem a třídou. Je to příležitost pro kontinuální výchovné působení na žáky ve třídě, rozvoj sociálních a emočních kompetencí. Třídnické hodiny mohou navazovat na preventivní programy, které ve třídách na nižším gymnáziu probíhají. Zároveň by měly sloužit k včasnému řešení případných třídních problémů.
Realizátor	Třídní učitelé, Mgr. Dita Kramářová
Cílová skupina	Žáci prim až kvart
Počet žáků v programu	284
Počet hodin programu	1 hodina každý týden
Návaznost programu na cíle ŠPP	Podpora pozitivních vztahů mezi žáky
Ukazatele úspěšnosti	<ul style="list-style-type: none"> ● Vytvoření kamarádských vztahů mezi žáky ● Vytvoření kladné atmosféry ve třídě
Termín	průběžně celý školní rok
Zodpovědná osoba	Mgr. Dita Kramářová

Název programu	Agora
Typ programu	Diskuze a přednášky na různá témata
Stručná charakteristika programu	Agora je dvoudenní přednáškově-diskuzní program, který má každý šk. rok určité zastřešující téma. Pozvaní přednášející jsou z různých odvětví např. válečné zpravodajství, neziskové organizace nebo online svět.
Realizátor	Přípravný tým studentů AG
Cílová skupina	Primárně žáci vyššího gymnázia
Počet žáků v programu	cca 250
Návaznost programu na cíle ŠPP	Zvyšování studijní motivace žáků, rozvíjení povědomí o

	rizikovém chování
Termín	jaro 2023
Zodpovědná osoba	Mgr. Jana Kaderová

Název programu	Filmová noc
Typ programu	Interaktivní program
Stručná charakteristika programu	Filmová noc má za cíl podpořit vztahy ve třídě a mezi třídou a třídním učitelem. Promítané filmy mohou, ale nemusí, souviset přímo s výukou nebo určitým tématem, který třídu zajímá.
Realizátor	Třídní učitelé
Cílová skupina	žáci celého gymnázia
Počet žáků v programu	dle zájmu tříd
Počet hodin programu	1 noc v roce
Návaznost programu na cíle ŠPP	Zvyšování studijní motivace žáků, podpora pozitivních vztahů mezi žáky
Termín	průběžně celý školní rok
Zodpovědná osoba	Třídní učitelé

Název programu	Spirituálně edukační program
Typ programu	Duchovní interaktivní program
Stručná charakteristika programu	SEP pomáhá studentům zastavit se ve školním roce a zamyslet se skrze zážitkovou pedagogiku nad svým životem a hodnotami.
Realizátor	Školní kaplani
Cílová skupina	žáci celého gymnázia
Počet žáků v programu	cca 520
Počet hodin programu	2 dny během školního roku
Návaznost programu na cíle ŠPP	Podpora pozitivních vztahů mezi žáky, rozvíjení povědomí o rizikovém chování

Termín	průběžně celý školní rok
Zodpovědná osoba	P. Hyacint Petr Ullman

Specifická prevence

Název programu	Posilování pozitivních životních hodnot a postojů
Typ programu	Blok primární prevence
Stručná charakteristika programu	Problematika závislostí je v projektu zasazena do širšího kontextu prevence rizikového chování, které se může ve škole vyskytnout. Celý obsah projektu je orientován pozitivně, tj. posiluje a upevňuje pozitivní hodnoty: zdravé vztahy v kolektivu, zdravé sebevědomí a pozitivní vztah k sobě samému, charakter a zdravý životní styl. Program je realizován dvojicí vyškolených lektorů.
Realizátor	KPPP
Cílová skupina	Žáci prim a sekund
Počet žáků v programu	cca 150
Počet hodin programu	2x7 hodin ročně, tj. 2x4 hod. přímé práce se třídou a 2x3 hodiny konzultací (se žáky a pedagogy), navíc sociometrie 2 hodiny ročně v primách
Návaznost programu na cíle ŠPP	Podpora pozitivních vztahů mezi žáky, rozvíjení povědomí o rizikovém chování
Termín	podzim 2022, jaro 2023
Zodpovědná osoba	Mgr. Tereza Dvořáková

Název programu	Osobnostně-sociální výchova a prevence rizikového chování
Typ programu	Blok primární prevence
Stručná charakteristika programu	Žáci se během programů zorientují v otázkách spojených se závislostmi a dalším rizikovým chováním, objeví své životní hodnoty a utvoří si postoje v důležitých oblastech jejich života. Program je realizován dvojicí vyškolených lektorů
Realizátor	Jules a Jim, z.ú., Anabell

Cílová skupina	Žáci tercií a kvart
Počet žáků v programu	cca 120
Počet hodin programu	2x ročně
Návaznost programu na cíle ŠPP	Podpora pozitivních vztahů mezi žáky, rozvíjení povědomí o rizikovém chování
Termín	podzim 2022 - jaro 2023
Zodpovědná osoba	Mgr. Tereza Dvořáková

Název programu	Efektivní učení
Typ programu	Interaktivní seminář
Stručná charakteristika programu	Žákům jsou interaktivní formou předány zásady efektivního učení, metody kreativního řešení problémů a kritického myšlení.
Realizátor	Mgr. Dita Kramářová, Mgr. Tereza Dvořáková
Cílová skupina	Žáci prim
Počet žáků v programu	90
Počet hodin programu	2
Návaznost programu na cíle ŠPP	Zvýšení studijní motivace žáků
Termín	podzim 2022
Zodpovědná osoba	Mgr. Dita Kramářová

Název programu	Prevence poruch příjmů potravy
Typ programu	Interaktivní seminář
Stručná charakteristika programu	Žáci jsou interaktivní formou seznámeni s problematikou poruch příjmů potravy - rizika a následky, vykonstruované normy krásy a důležitost pozitivního sebepojetí
Realizátor	Jules a Jim, z.ú. nebo Anabell
Cílová skupina	Žáci tercií

Počet žáků v programu	64
Počet hodin programu	2
Návaznost programu na cíle ŠPP	Prevence rizikového chování
Termín	jaro 2023
Zodpovědná osoba	Mgr. Tereza Dvořáková

tabulka bude průběžně doplňována

5. EVALUACE

Úvod

Školní preventivní program (dále jen ŠPP) měl v uplynulém školním roce 2021/2022 tři hlavní cíle – podporu pozitivních vztahů mezi žáky, zvyšování studijní motivace a prevenci rizikového chování. Pro dosažení těchto cílů byla na začátku roku zvolena škála různých aktivit, z nichž se bohužel podařila zrealizovat kvůli karanténám tříd i nižší kapacity lektorů na straně sjednaných organizací jen část. Mimo oficiální organizované aktivity také proběhlo několik konzultací a šetření, které reflektovaly aktuální problémy třídních kolektivů a jedinců. Období covidu, karantén a dlouhému odloučení žáků od svých spolužáků bylo a je (nejen) pro žáky značně zatěžující a narůstá i počet labilnějšího chování a duševních obtíží. Vzhledem k této situaci jsme se rozhodli absolvovat tříhodinový seminář ke Dni duševního zdraví a tímto programem pak provést a podpořit žáky v každé třídě. Jeho hlavními tématy byly emoce a jejich funkce, péče o naši duševní pohodu a seznámení se s možnostmi krizových linek a center.

ŠPP probíhal v rámci možností školy i v rámci možností smluvené organizace a jejich kapacit. Některé z naplánovaných aktivit (především preventivní programy v rámci osobnostně-sociální výchovy) byly i tak přesunuty do školního roku 2022/2023, od některých bylo upuštěno.

Cílové skupiny

Všichni žáci školy, největší spolupráce ale probíhala se žáky nižšího gymnázia.

Uskutečněné akce

A) V rámci výuky

Témata prevence rizikového chování byla obsahem i několika předmětů na nižším a vyšším gymnáziu. Jedná se především o občanskou výchovu (na nižším gymnáziu), biologii, náboženství, informační technologie a základy společenských věd (na vyšším gymnáziu). V těchto předmětech se žáci s tématy seznámili během školního roku dle školního vzdělávacího plánu školy a tematických plánů jednotlivých učitelů.

B) Programy primární prevence a interaktivní semináře

Jako každý rok, i v uplynulém roce škola spolupracovala s Křesťanskou pedagogicko-psychologickou poradnou (dále jen KPPP) v rámci jejich programu

primární prevence *Posilování pozitivních hodnot a postojů*. Jednotlivé bloky se uskutečnily v průběhu roku.

Školní rok 2021/2022 pokračujeme v naší spolupráci s organizací *Jules a Jim*, která realizuje preventivní programy pro tercie a kvarty. Tyto programy se především soustředily na efektivní komunikaci, prevenci závislosti na alkoholu a poruchy příjmu potravy, které vedla právě organizace Jules a Jim.

C) Mimoškolní pobyty

- adaptační kurz – primy – září, pro kvinty také v září
- spirituálně edukační programy
- filmové noci – probíhaly podle zájmu tříd, uskutečnila se také filmová noc pro učitele (leden 2022)
- „Lesy“ – kvarty, říjen – tento školní rok se neuskutečnily

D) Celoškolní projekty

V tomto školním roce projekt kvůli pandemii koronaviru neproběhl.

E) Další preventivní aktivity

- třídnické hodiny – na nižším gymnáziu 1x týdně pod vedením třídních učitelů, také online
- filmová noc – ve většině tříd dle dohody s vyučujícími
- supervizní setkání preventivního týmu – v průběhu roku jsme pokračovali ve spolupráci s paní PhDr. Jarmilou Čiernou

Vyhodnocení akcí

Uplynulý školní rok byl (nejen) pro preventivní tým náročným obdobím. Nedocházelo již k plošnému uzavírání škol, ale do jara 2022 k častým karanténám jednotlivých tříd, a tedy i k hybridní výuce. Ke karanténám a úbytku lektorů docházelo také v jednotlivých organizacích. Tyto dvě proměnné vnesly nejistotu a nestabilitu i do plánování termínů programů. A stalo se tak obtížné některé programy zrealizovat (především ty pro tercie a kvarty). Zároveň jsme v těchto třídách (v terciích a kvartách) zaznamenali určitou přehlcenost preventivními programy nebo jejich vzájemné tematické překrývání se. Z tohoto nám vyplynulo více se žáky spolupracovat a ptát se na jejich potřeby, a to bylo uskutečněno formou dotazníku i několika rozhovory s jednotlivci. V příštím školním roce bychom rádi

zvažovali množství a témata a šli programy více na míru konkrétních tříd, aby měly větší vliv a užitek.

Mimoškolní aktivity, ač jich bylo vzhled k pandemické situaci méně, byly jak studenty, tak vyučujícími, hodnoceny kladně. Obě strany vnímaly pozitivně možnost setkat se po dlouhé době mimo školní prostředí, kde především studenti mohli utužit svá přátelství skrze různé prožitky a zkušenosti. Kladně byla také ohodnocena filmová noc pro učitele, byť se uskutečnila pouze v malém počtu.

Z vyškolených školních mediátorů pedagogů se Andrea Hora Krausová ujala týmu peerů a zároveň zajišťovala koordinaci všech aktivit (vedení intervizí, školení apod.) S peery se kromě organizačních záležitostí trénovali i tzn. cvičné kauzy. Řada žáků mohla být vyškolená.

V rámci prevence rizikového chování také proběhla spousta aktivit, které ale nejsou přímo do programu primární prevence zaneseny. Jednalo se především o mnoho konzultací nebo vyšetřování při podezření šikany ve třídě nebo mezi jednotlivci. Preventivní tým byl schopen adekvátně zakročit, situaci zmapovat a vyřešit. Nastavený systém zodpovědností a spolupráce bude proto určitě použit i v následujícím roce.

Vzdělávání pedagogických pracovníků

Výchovný poradce se v květnu vzdělával ve spolupráci OSPODu a školy (od MŠMT). Dále také vedl intervizní setkání s učiteli.

Školní metodička prevence Mgr. Tereza Dvořáková zahájila v květnu studium pro školní metodiky prevence u organizace Magdaléna o.p.s. V dubnu se vzdělávala na školení ohledně sociometrie ve třídě od KPPP. Účastnila se také většiny pravidelných setkání ŠMP organizovaných KPPP a také intervizního setkání pro učitele (od KPPP).

Školní psycholožka Mgr. Dita Kramářová se účastnila třídního workshopu Úvodu do terapeutického výcviku (Institut biosyntézy) a konference školní psychologie.

Skupina pedagogů se školila ve formativním hodnocení.

Výskyt rizikového chování v uplynulém školním roce

Ve školním roce 2021/2022 se škola potýkala s tímto rizikovým chováním:

- demotivace, prokrastinace
- agresivita
- podezření na šikanu a kyberšikanu

- symptomatika duševního onemocnění
- rasismus a xenofobie
- rizikové sexuální chování
- závislostní chování (nelátkové)

Všechny tyto případy byly důkladně prošetřeny ŠMP, VP nebo ŠP dle jejich kompetencí. V návaznosti na výsledky šetření se dále spolupracovalo s KPPP, která je pro nás velmi klíčová a podpůrná, s třídními kolektivy a neposlední řadě s rodiči studentů.

Závěr

Loňský školní rok 2021/2022 byl ještě specifičtější než ten předloňský, přestože plošně školy uzavřeny nebyly, covidová situace v republice činnost školy značnou část roku (zhruba do března 2022) ovlivňovala. Náročná byla také probíhající hybridní výuka, kdy část žáků byla ve škole a část doma, nebo učitel ve škole přebíhá mezi třídou a svým kabinetem, kde vede pro třídu v karanténě výuku online.

Cíle byly dosaženy zhruba ze dvou třetin kvůli nízké kapacitě lektorů v organizacích. Pevně věřím, že se preventivnímu týmu podařilo přispět k upevnění pozitivních hodnot a přátelského kolektivu ať už rychlým řešením problémů v jednotlivých třídách, tak i adaptačními kurzy prim, které v září proběhly. Zejména se domnívám, že třídám (i učitelům) pomohl seminář ke Dni duševního zdraví o psychohygieně, emocích a kontaktech na krizové linky a centra.

Samotnou realizaci preventivních programů čeká bližší prozkoumání, která témata žáci potřebují a co je třeba vypustit, aby programů nebylo naopak příliš. Pokusíme se vyjít vstříc aktuálním potřebám třídy a dění v ní samotné a skloubit to i s načasováním realizace programu, což není vždy snadné vzhledem k faktu, že programy se objednávají s předstihem a ne vždy se daří najít vhodný termín. Přesto bychom rádi i nadále reflektovali potřeby studentů (skrze průběžné dotazníky a rozhovory), a tím i lépe naplňovali vytyčené cíle.

Dodatek 1: Popis programů primární prevence „Posilování pozitivních životních postojů a hodnot“ a „Osobnostně-sociální výchova a prevence rizikového chování

POSILOVÁNÍ POZITIVNÍCH ŽIVOTNÍCH HODNOT A POSTOJŮ

Popis projektu

Projekt **Posilování pozitivních životních hodnot a postojů** je programem všeobecné specifické primární prevence rizikového chování s 20letou tradicí. Je odpovědí na zájem ze strany škol po dlouhodobém, systematickém a návazném programu primární prevence rizikového chování s orientací na hodnoty. Na jaře 2014 byl certifikován v oblasti všeobecné specifické primární prevence rizikového chování (dále pod zkratkou PPRCH) pod číslem 22/14/1/CE.

Školy, které se do projektu zapojily, jej mají jako platnou součást Preventivního plánu školy. Projekt splňuje požadavky efektivní PPRCH.

Projekt se skládá ze dvou základních větví:

- a) Vzdělávání pedagogů PPRCH – je dlouhodobě podporováno MŠMT.
- b) Realizace programů PPRCH ve třídách ZŠ a SŠ – podporováno MHMP a MČ Praha 8.

Cíle projektu

Cíle projektu vycházejí z cílů efektivní všeobecné primární prevence rizikového chování.

- Podpora pozitivních hodnot a postojů u dětí a mládeže, posilování odmítavého postoje vůči rizikovému chování především v oblasti šikanování, závislostního chování (především alkohol, tabák, nelátkové závislosti), rizikového sexuálního chování.
- Rozvoj sociálních dovedností a volných kompetencí dětí a mládeže.
- Rozvoj kompetencí pedagogů působících v oblasti prevence rizikového chování, především školní metodici prevence a třídní učitelé.
- Prohloubení spolupráce pedagogů a lektorů v oblasti prevence rizikového chování, a tím zvýšení efektivity preventivního programu školy – školní metodici prevence obvykle absolvují základní výcvik a další školení. V průběhu realizace programu spolupracují s lektory.

Pro jednotlivé programy s konkrétními tématy pro jednotlivé ročníky jsou rozpracovány jasné cíle v oblasti informací, prožitků i postojů v souladu se strategií efektivní PPRCH.

Cílová skupina

- Studenti nižšího stupně víceletých gymnázií (prima – sekunda osmiletého gymnázia)
- Pedagogové škol a školní psychologové – školní metodici prevence, třídní učitelé, školní psychologové (formou metodické podpory a nabídky akreditovaného vzdělávání)

Obsah projektu:

Žáci a studenti se v jednotlivých programech postupně věnují následujícím tématům PPRCH:

- **Adaptace** - Posilování zdravého sebepojetí, kladné sebe prezentace, sebepoznání, vzájemné poznání v třídním kolektivu.
- **Prevence šikanování** - podpora kladných vztahů a atmosféry v třídním kolektivu, rozvoj sociálních dovedností.
- **Prevence závislostí** - podpora zdravého životního stylu, prevence látkových závislostí s důrazem na prevenci užívání alkoholu a tabáku, prevence v oblasti nelátkových závislostí
- **Výchova ke vztahům** – prevence rizikového sexuálního chování. / Podpora pozitivní hodnotové orientace (mj. zdravá komunikace mezi dospívajícími a jejich rodiči).
Prevence rasismu a xenofobie.

Témata na sebe vzájemně navazují.

OSOBNOSTNĚ-SOCIÁLNÍ VÝCHOVA A PREVENCE RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ

Popis projektu

Projekt všeobecné primární prevence organizace Jules a Jim, z.ú. pomáhá dospívajícím studentům zorientovat se v otázkách spojených s užíváním návykových látek a dalšími závislostmi stejně jako nácvik sociálních dovedností. Programy pomáhají nastavovat a objevovat správné životní hodnoty a postoje mladistvých a v neposlední řadě podporují vlastní zodpovědnost a kritické myšlení.

Organizace je od roku 2014 certifikována pro všeobecnou a selektivní primární prevenci pod číslem 24/14/1/CE a je členem Stálé konference asociací ve vzdělávání (SKAV).

Cíle projektu

Cíle projektu vycházejí z cílů jednotlivých programů a z cílů všeobecné primární prevence. Především se jedná o:

- ukotvení oblasti sexuality v rámci partnerských vztahů a prevenci rizikového sexuálního chování
- rozvoj a podporu zdravého životního stylu a prevenci poruch příjmu potravy
- podporu vzájemného respektu a úcty v kontextu třídy a společnosti (včetně prevence rasismu a xenofobie)
- rozvoj a podporu „měkkých dovedností“ (komunikace, sebe prezentace, práce s vlastními emocemi atd.)
- posilování bezpečné a pozitivní atmosféry ve třídě

Cílová skupina

- studenti nižšího stupně víceletých gymnázií (tercie-kvarta)

Obsah projektu

Žáci se v jednotlivých programech věnují tématům:

- efektivní komunikace – základy efektivní komunikace, jak rozpoznat manipulaci, řešení konfliktů
- role a pozice – získání náhledu na vlastní roli v kontextu třídy, podpořit zdravé vedení třídy, uvědomit si zodpovědnost za své chování ve třídě
- posilování pozitivní atmosféry ve třídě – podpora pozitivních interakcí ve třídě, řešení společných úkolů
- posilování identity třídy – posílení zdravého sebepojetí skupiny a sounáležitosti
- zdravá životospráva – posílení postojů vedoucích ke zdravé výživě, pohybu a přijetí vlastního těla
- vztahy, partnerství a sexualita – formulace představ o partnerském životě, prevence sexuálně rizikového chování

Programy na sebe navazují a jsou vybírány s ohledem na aktuální dění ve třídě.

Dodatek 2: Opatření při výskytu šikany ve škole – krizový plán

Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení definuje šikanu takto:

„Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrožit nebo zastrašovat žáka, případně skupinu žáků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Zahrnuje jak fyzické útoky v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí, tak i útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování. Může mít i formu sexuálního obtěžování až zneužívání. Nově se může realizovat i prostřednictvím elektronické komunikace, jedná se o tzv. kyberšikanu. Ta zahrnuje útoky pomocí e-mailů, sms zpráv, vyvěšování urážlivých materiálů na internetové stránky apod. Šikana se projevuje i v nepřímé podobě jako demonstrativní přehlížení a ignorování žáka či žáků třídní nebo jinou skupinou spolužáků. Nebezpečnost působení šikany spočívá zvláště v závažnosti, dlouhodobosti a nezřídka v celoživotních následcích na duševní a tělesné zdraví oběti.“

Tento dodatek představuje krizový plán vyšetřování v případě, že se ve škole objeví šikana. Důvodem k vyšetřování jsou přímé signály nebo signály nepřímé.

Nepřímé signály jsou popsány v Metodickém pokynu MŠMT k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení. Pokud pedagogové zachytí takové signály a mají podezření, že dochází k šikaně, informují o tom vedení školy nebo ŠMP.

Přímými důkazy jsou zejména informace od rodičů o podezření z šikanování, náhlým „provalením“ šikanování, ohlášení situace obětí nebo svědkem učiteli.

POSTUP VYŠETŘOVÁNÍ

1. Stanovení strategie

Situaci řeší tým pedagogů (zpravidla TU, člen vedení školy, ŠMP, VP, příp. externí odborník). Podle situace stanoví nejvhodnější strategii, jak situaci řešit, postup vyšetřování apod.

2. Rozhovor s informátorem a oběťmi

Rozhovor s informátorem poskytne informace o vnějším obrazu šikanování, bezprostředně po něm následuje rozhovor s obětí, příp. oběťmi. Na základě získaných informací se vytipují vhodní svědci, kteří budou ochotni vypovídat.

3. Nalezení vhodných svědků, rozhovor se svědky

Rozhovor probíhá individuálně nebo před komisí (zpravidla třídní učitel, ŠMP nebo VP, člen vedení školy), cílem je získat co nejvíce informací o stavu ve třídě (kdo a kolik je obětí, kdo a kolik je agresorů, kdo je iniciátor, aktivní účastník, oběť i agresor zároveň, co, kdy, kde, jak dělali agresori konkrétním obětem, k jak závažným agresivním a manipulativním projevům došlo, jak dlouho šikanování trvá).

4. Podle potřeby je nutné zajistit ochranu obětem

Může mít formu např. uvolnění z výuky, kontaktování rodičů apod. Tento krok může být třeba udělat okamžitě poté, co je případ šikany odhalen.

5. Rozhovor s agresory

6. Přijetí výchovných opatření

Možná výchovná opatření v případě šikany: domluva TU a informace rodičům, napomenutí a důtka TU, důtka ŘŠ, snížená známka z chování, převedení do jiné třídy, podmíněčné vyloučení či vyloučení ze studia (vyšší gymnázium), doporučení vyhledat odbornou pomoc.

7. Práce se třídou

Třída je (nejlépe při třídnické hodině) informována o tom, co se stalo, a o přijatých výchovných opatřeních. Ve třídě poté probíhá program zaměřený na uzdravení vztahů mezi žáky, na vyrovnání se s tím, čemu přihlíželi apod.

Dodatek 3: Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže

V případě výskytu rizikového chování na škole budou preventivní team, vedení školy a vyučující postupovat dle vydaných doporučení MŠMT č.j. 21291/2010-28, která jsou pro vyučující vyvěšena na stránkách školy a dostupné v tištěné formě u školního metodika prevence.

Dodatek 4: Postup v případě trestného činu pohlavního zneužití osoby mladší 18 let duchovním či laikem v rámci činnosti církve

V případě zjištění tohoto jednání je postupováno v souladu se Společnou směrnicí ČBK a Konferencí vyšších řeholních představených v ČR a Směrnicí k prevenci sexuálního zneužívání na Arcibiskupském gymnáziu ředitele Arcibiskupského gymnázia ze dne 29. 8. 2019, č.j. AG/0802/2019 pro postup v případech trestných činů pohlavního zneužití osoby mladší 18 let duchovním či laikem v rámci činnosti církve, která je dostupná na:

https://cbk.blob.core.windows.net/cms/ContentItems/20618_20618/smernice-cbk-7-2-2019-revidovany-finalni-text.pdf